



ЕВРОПЕЙСКА  
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.7.2021 г.  
SWD(2021) 727 final

## **РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА**

**Доклад относно върховенството на закона за 2021 г.  
Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия**

*придружаващ*

### **СЪОБЩЕНИЕТО НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Доклад относно върховенството на закона за 2021 г.  
Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -  
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -  
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -  
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -  
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -  
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -  
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -  
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -  
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final}

## РЕЗЮМЕ

Важните усилия за подобряване на независимостта, почтеността, качеството и ефикасността на словашката правосъдна система, вече отбелязани в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., продължиха. През декември 2020 г. парламентът прие мащабна реформа на Конституцията и законодателство за прилагане по отношение на правосъдната система, и по-специално на Конституционния съд и Съдебния съвет. Органите също така задълбочиха усилията за справяне с корупцията в съдебната власт. Подготвя се реформа на съдебната карта с участието на Съвета на Европа, по която са получени редица коментари от заинтересованите страни. Беше създаден Върховен административен съд. Чрез нова прозрачна процедура бяха избрани нов главен прокурор и специален прокурор. Тези реформи отразяват усилията за подобряване на правосъдната система и е важно те да се осъществяват с оглед на съответните европейски стандарти, за да се защити независимостта на съдебната власт. Това е важно и предвид факта, че макар усещането за независимост на съдебната власт да се е подобрило сред дружествата, то остава много ниско сред широката общественост.

Усилията на Словакия за възпиране на корупцията значително се увеличиха и дават резултат в разследването и наказателното преследване на редица случаи на корупция по високите етажи на властта. Бяха избрани и назначени също така длъжностни лица на ръководни постове, включително ръководителят на новата Служба за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, която ще започне да функционира от 1 септември 2021 г. Капацитетът за разкриване и разследване на престъпления, свързани с корупция, може да бъде укрепен още повече чрез инвестиции в специализация, специализиран аналитичен експертен опит и обучения по въпросите на почтеността за Националната агенция за борба с престъпността. Напредъкът в предотвратяването на корупцията е бавен. Няколкото опита за регламентиране на лобирането досега не са довели до резултат. При все това са предвидени или са в начален етап на разработване законопроекти относно лобирането, „кадровата въртележка между държавния и частния сектор“, декларирането на имущественото състояние, конфликтите на интереси сред членовете на парламента и възлагането на обществени поръчки .

Конституцията и вторичното законодателство на Словакия осигуряват необходимата правна уредба за защита на свободата на изразяване на мнение, правото на достъп до обществена информация, плурализма на медиите и правата на печата. Правна уредба за гарантиране на прозрачност по отношение на собствеността върху медиите се очаква да бъде въведена със закон, чийто проект понастоящем се обсъжда и се предвижда да бъде приет през септември 2021 г. Плановите на правителството да предложи законодателство, насочено към осигуряване на по-благоприятна среда за журналистите, бяха отложени. Разпространението на държавната реклама остава нерегламентирано. Бяха произнесени редица осъдителни присъди на лица, замесени в убийството на разследващия журналист Ян Куцяк и неговата годеница през 2018 г. Оправдателните присъди на предполагаемите организатори на убийството бяха отменени от Върховния съд, който върна делото на Специализирания наказателен съд. Една осъдителна присъда беше потвърдена. Не беше въведена схема за подпомагане на новинарските медии с цел да се компенсира въздействието на пандемията от COVID-19.

Що се отнася до принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване, все още е необходимо законодателният процес да бъде подобрен, като се засили участието на заинтересованите страни и гражданското общество, както вече беше отбелязано в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г. Компетентността на Конституционния съд да се произнася по конституционни закони беше изрично изключена при конституционната реформа от декември 2020 г. и тази разпоредба понастоящем се преразглежда от Конституционния съд. Извънредното положение във връзка с пандемията от COVID-19 продължи почти през цялата 2020 година и приключи през май 2021 г. след промени в законодателството, приети през декември 2020 г., за да се създадат предпоставки за неговото удължаване. Общественият защитник на правата и Националният център за правата на човека взеха активно участие в защитата на основните права по време на пандемията. Нараства загрижеността относно финансирането на някои НПО и по-специално относно ограниченията за НПО, работещи в областта на равенството между половете.

## **I. ПРАВОСЪДНА СИСТЕМА**

Правосъдната система на Словашката република се състои от 54 районни съдилища, 8 окръжни съдилища, Специализирания наказателен съд, Върховния съд и Словашкия конституционен съд<sup>1</sup>. Окръжните съдилища функционират като въззивни съдилища по граждански, търговски и наказателни дела, като същевременно изпълняват функции на първоинстанционни съдилища по административни въпроси. Специализираният наказателен съд е компетентен да разглежда наказателни дела по тежки престъпления, посочени в съответната разпоредба на Наказателно-процесуалния кодекс<sup>2</sup>. Съдебният съвет играе централна роля в самоуправлението на съдебната власт и при назначаването, временното отстраняване и освобождаването от длъжност на съдии, както и при поддържането на съдебната етика. Половината от неговите членове (9 от 18) са съдии, избрани от своите колеги. Останалите членове на Съдебния съвет се назначават от президента, парламента и правителството на Словакия<sup>3</sup>. Прокуратурата на Словакия е независим държавен орган, оглавяван от главния прокурор<sup>4</sup>. Словакия участва в Европейската прокуратура. Словашката адвокатска колегия е независима самоуправляваща се професионална организация<sup>5</sup>.

### **Независимост**

**Усещането за независимост на съдебната власт се е подобрило сред дружествата, но остава ниско и е много ниско сред широката общественост. 30 % от дружествата възприемат равнището на независимост на съдебната власт като „сравнително добро или много добро“, което представлява значително подобрене в сравнение с 2020 г. (15 %) <sup>6</sup>. Сред широката общественост обаче не се наблюдава подобрене по отношение на усещането за независимост на съдилищата и на съдиите — 28 % от гражданите възприемат равнището на независимост на съдебната власт като „сравнително добро или много добро“, а 65 % са на мнение, че то е „сравнително лошо или много лошо“ <sup>7</sup>, което съответства на дългосрочната тенденция, отбелязана още в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г. <sup>8</sup> Най-често изтъкваните причини за усещането за липса на независимост са свързани почти поравно с намеса или натиск**

<sup>1</sup> За описание на структурата на правосъдната система вж. напр. годишното проучване, проведено от Комисията за ефикасност на правосъдието към Съвета на Европа (СЕРЕЈ) за Европейската комисия.

<sup>2</sup> Наказателно-процесуален кодекс на Словакия, параграф 14 (напр. умишлено убийство, корупция, тероризъм, организирана престъпност, тежки икономически престъпления, увреждане на финансовите интереси на ЕС и др.).

<sup>3</sup> Член 141а от Словашката конституция.

<sup>4</sup> Членове 149—151 от Словашката конституция; Закон № 153/2001, Сб. за прокуратурата.

<sup>5</sup> Парламентарен закон № 586/2003, Сб. за юридическата професия и за изменение на Закон № 455/1991, Сб. относно услугите за икономически дейности и самостоятелна заетост (Закон за лицензиране на икономическите дейности) от 4 декември 2003 г.

<sup>6</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 50. Усещането за независимост на съдебната власт се категоризира по следния начин: много ниско (под 30 % от респондентите възприемат независимостта на съдебната власт като сравнително добра и много добра); ниско (между 30 % и 39 %), средно (между 40 % и 59 %), високо (между 60 % и 75 %), много високо (над 75 %).

<sup>7</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 49.

<sup>8</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 2—3.

от страна на правителството и политиците и намеса или натиск поради икономически или други конкретни интереси<sup>9</sup>.

**Органите са предприели мерки за разглеждане на твърдения за корупция и злоупотреба със служебно положение в съдебната власт.** След знаковите полицейски операции, споменати в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.<sup>10</sup>, бяха предприети и други операции. Вследствие на задълбочените усилия на публичните органи да намалят корупцията в правосъдната система понастоящем 20 съдии<sup>11</sup> и други представители на правосъдната система и правоприлагащите органи<sup>12</sup> са обект на наказателни производства, свързани със сериозни твърдения за корупция и злоупотреба със служебно положение. Един съдия е осъден. В резултат на наказателното преследване няколко съдии подадоха оставка или бяха временно отстранени от длъжност<sup>13</sup>. Необходимостта от продължаване на действията за решаване на конкретни проблеми, свързани с почтеността в правосъдната система като цяло, беше изтъкната и в контекста на европейския семестър, за което на Словакия беше отправена специфична за държавата препоръка<sup>14</sup>.

**Приета е цялостна съдебна реформа, включваща промени в Конституцията и в законодателството за нейното прилагане.** Тя е следствие от обявеното от правителството намерение да предприеме реформа с цел повишаване на общественото доверие във върховенството на закона<sup>15</sup>, както е обяснено в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.<sup>16</sup> През декември 2020 г. бяха приети изменения на Конституцията и на законодателството за нейното прилагане, с които по-специално беше създаден Върховен административен съд, бяха въведени промени<sup>17</sup> в процедурата за подбор и назначение на съдии в Конституционния съд и бяха изменени няколко разпоредби, засягащи Съдебния съвет. Според заинтересованите страни реформата отразява усилията за подобряване на правосъдната система и за укрепване на нейната независимост<sup>18</sup>, въпреки че някои аспекти на реформата са срещнали съпротива (вж. по-долу).

**Въпреки че някои характеристики на реформата, отнасящи се до Съдебния съвет, бяха приветствани, беше изразена загриженост относно режима за освобождаване**

---

<sup>9</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графики 49 и 51.

<sup>10</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 2.

<sup>11</sup> Към май 2021 г. Информация, предоставена от Съдебния съвет на Словакия.

<sup>12</sup> Прокурори, полицейски служители и адвокати, включително високопоставени длъжностни лица като бивш директор на полицията, главен прокурор, специален прокурор или бивш държавен секретар в Министерството на правосъдието.

<sup>13</sup> Информация, предоставена от словашките органи.

<sup>14</sup> Препоръка на Съвета от 20 май 2020 г. относно националната програма за реформи на Словакия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2020 г., COM(2020) 525 final.

<sup>15</sup> Програмна декларация на правителството на Словашката република за периода 2020—2024 г. от 19 април 2020 г., стр. 8.

<sup>16</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 3.

<sup>17</sup> Информация, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 3; информацията е получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>18</sup> Информация, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 3; информацията е получена в контекста на посещението в Словакия.

**на неговите членове.** С конституционната реформа бяха въведени промени в начина на назначаване на членовете на Съдебния съвет, бяха разширени правомощията на Съвета и беше изменена разпоредбата, засягаща освобождаването на неговите членове<sup>19</sup>. В рамките на реформата беше въведено правило, съгласно което съдиите — членове на Съвета, ще бъдат избирани в няколко избирателни окръга<sup>20</sup>. Според правителството целта на промяната е да се увеличи легитимността на Съвета, като се осигури по-разнообразно представителство на съдиите. Тази цел е в съответствие с препоръките на Съвета на Европа<sup>21</sup>. С реформата се разширяват също така правомощията на Съдебния съвет<sup>22</sup>. Освен това в рамките на реформата изрично се предвижда, че членовете на Съдебния съвет, включително неговият председател и заместник-председател, могат да бъдат освободени от длъжност по всяко време от органа, който ги е назначил<sup>23</sup>. Според обяснителния меморандум<sup>24</sup> това означава, че предложението за освобождаване от длъжност не е необходимо да се основава на законоустановени критерии<sup>25</sup>, а може да бъде мотивирано от липса на доверие<sup>26</sup>. Заинтересованите страни изразиха загриженост, че този аспект на реформата може да има неблагоприятно въздействие върху независимостта на Съдебния съвет<sup>27</sup>. Подобна загриженост се изразява и в становище на Бюрото на Консултативния съвет на европейските съдии от 9 декември 2020 г.<sup>28</sup> Освободеният член може да оспори

---

<sup>19</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 4.

<sup>20</sup> Съветът се състои от 18 членове, половината от които са съдии, избрани от своите колеги. Правителството, парламента и президента на републиката избират по трима от членовете на Съвета. Този състав на Съвета е в съответствие с Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа, т. 26—27.

<sup>21</sup> Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа, т. 27:

<sup>22</sup> По-специално с изменението на Съдебния съвет се дава правомощието да оценява декларациите за имущественото състояние на съдиите.

<sup>23</sup> За допълнителна информация относно назначаването вж. бележка под линия № 20. Според Обяснителния меморандум към Конституционен закон № 422/20, стр. 20 тази възможност е съществувала и преди в Конституцията и с изменението изрично се потвърждава нейното съществуване. В своето решение PLz. ÚS 2/2018 от 19 септември 2018 г. обаче Конституционният съд единодушно се е произнесъл в обратния смисъл.

<sup>24</sup> Обяснителен меморандум към Конституционен закон № 422/20, стр. 24.

<sup>25</sup> Както обясниха представители на словашкото правителство, в съответствие с установената съдебна практика на Конституционния съд, освобождаването от длъжност не трябва да бъде дискриминационно или произволно; информация, получена в контекста на последваща среща във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

<sup>26</sup> Информация, получена в контекста на последваща среща във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

<sup>27</sup> Отворен призив на словашки адвокати, достъпен на адрес: <https://pravnystat.eu/en/> и представен в рамките на консултациите със заинтересованите страни по Доклада относно върховенството на закона за 2021 г. Разпоредбата е оспорена пред Конституционния съд, като делото все още е висящо, преписка № 414/2021.

<sup>28</sup> Според становище ССJE-BU(2020)3 на Бюрото на Консултативния съвет на европейските съдии (КСЕС) от 9 декември 2020 г., издадено по искане на негов член във връзка със Словакия и с реформата на правосъдната система в Словакия, стр. 2—3, членовете на Съдебния съвет следва да се ползват с гаранции за независимост и защита от външен натиск, включително по-специално като бъдат назначавани за определен мандат. Вж. също Становище № 10 (2007) на Консултативния съвет на европейските съдии, т. 36; Становище CDL-AD(2013)007-е относно проектоизмененията на Органичния закон за съдилища с обща компетентност на Грузия, т. 71: *Венецианската комисия е на мнение, че когато използва законодателните си правомощия, за да изгради структурата за бъдещата организация и функциониране на съдебната власт, парламентът следва да се въздържа от приемане на мерки, които биха застрашили приемствеността между членовете на Висшия*

решението за освобождаване от длъжност пред Конституционния съд, като внесе конституционна жалба<sup>29</sup>. Важно е Съдебният съвет да бъде обект на достатъчни гаранции по отношение на неговата независимост от законодателната и изпълнителната власт, включително по отношение на начина, по който членовете му могат да бъдат освобождавани от длъжност<sup>30</sup>.

**Въведена е възраст за пенсиониране на съдиите, за да се предостави сигурност<sup>31</sup>.** След изменения на Конституцията съдиите се пенсионира след навършване на 67-годишна възраст<sup>32</sup>. Тъй като при реформата бяха премахнати дискреционните правомощия на Съдебния съвет да предлага съдии на възраст над 65 години за пенсиониране, с изменението се подобрява правната сигурност и стабилност на съдиите.

**Режимът по отношение на наказателната отговорност на съдиите е променен.** През октомври 2020 г. беше прието изменение на Наказателния кодекс<sup>33</sup>, последвано от изменение на конституционната разпоредба относно имунитета на съдиите. Съгласно реформите съдиите<sup>34</sup> не могат да бъдат подвеждани под отговорност за становище, изразено в процеса на вземане на решение, освен ако решението, взето от съдията, може да бъде окачествено като престъпление<sup>35</sup>. Във връзка с това в Наказателния кодекс беше добавено ново престъпление: „злоупотреба с правото“<sup>36</sup>. Съгласно тази разпоредба срещу съдиите<sup>37</sup> може да бъде възбудено наказателно преследване за всяко произволно решение, което причинява вреда или носи облаги на друго лице<sup>38</sup>. Предвижда се разпоредбата да бъде използвана само в случай на явно произволни и неправилни решения<sup>39</sup>. Наказателното производство се води от специален прокурор пред специализиран наказателен съд. Съдия, обвинен в такова престъпление, има право да поиска от Съдебния съвет да възрази срещу продължаването на наказателното преследване, което, ако искането бъде уважено, е равносилно на прекратяване на

---

*съдебен съвет.* До подобни заключения е стигнал и Конституционният съд на Словакия в решение PLz. ÚS 2/2018 от 19 септември 2018 г., т. 12.

<sup>29</sup> Не е ясно доколко Конституционният съд би могъл да оцени решението за освобождаване от длъжност от гледна точка на независимостта на съдебната власт. Информация, получена в контекста на последваща среща във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

<sup>30</sup> По отношение на процеса по назначаване на съдии Съдът припомня, че за да може един съдебен съвет да допринесе за обективното протичане на този процес, е необходимо самият този орган да е достатъчно независим от законодателната и изпълнителната власт, както и от органа, който дава становище за оценяването на кандидатите за съдии. Вж. решение на Съда на ЕС от 20 април 2021 г., *Repubblika*, дело C-896/19, т. 66.

<sup>31</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 4.

<sup>32</sup> Съгласно преходна разпоредба съдиите, навършили 67 години към датата на влизане в сила на промените в Конституцията (1 януари 2021 г.), трябваше да се пенсионира до 1 февруари 2021 г. Словашките органи потвърдиха, че нито един съдия не е бил на такава възраст и поради това разпоредбата не е била приложена.

<sup>33</sup> Закон № 312/2020 за изземване на имущество и управление на конфискувано имущество и за изменение на някои актове, в сила от 1 януари 2021 г.

<sup>34</sup> Разпоредбата се прилага и за непрофесионални магистрати.

<sup>35</sup> Член 148, параграф 4 от Конституцията.

<sup>36</sup> Член 326а от Наказателния кодекс.

<sup>37</sup> Разпоредбата се прилага и за непрофесионални магистрати и арбитри.

<sup>38</sup> За допълнителни подробности вж. информацията, предоставена от *Via Iuris* (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 8;

<sup>39</sup> Обяснителен меморандум към Закон № 312/2020, стр. 40; информация, получена в контекста на последваща среща във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

производството<sup>40</sup>. Съдия, срещу когото се води наказателно преследване, може да бъде временно отстранен от длъжност само с решение на дисциплинарен съд<sup>41</sup>. Въпреки че съгласно европейските стандарти съдиите може да бъдат подвеждани под отговорност за своите решения в изключителни случаи на злонамереност и груба небрежност, във всеки режим, уреждащ отговорността на съдиите, трябва да бъдат предвидени ясно и точно необходимите гаранции, за да се предотврати всякакъв риск той да бъде използван като инструмент за оказване на натиск върху правораздавателната дейност или като система за политически контрол върху съдържанието на съдебните решения<sup>42</sup>. Важно е тези гаранции да се спазват надлежно при прилагането на тези нови разпоредби на практика в съответствие с европейските стандарти. Някои заинтересовани страни изразиха загриженост относно промените в Конституцията, засягащи имунитета на съдиите, като отбелязаха, че широката и неясна формулировка може да доведе до потенциален риск от злоупотреба<sup>43</sup>.

**При неотдавнашната конституционна реформа беше променен режимът за преместване на съдии без тяхното съгласие.** Беше въведена разпоредбата, че съдиите могат да бъдат премествани без тяхно съгласие в случай на промяна на съдебната карта, ако преместването е необходимо за осигуряване на правилното функциониране на съдебната власт<sup>44</sup>. Съгласно европейските стандарти в изключителни случаи е възможно съдии да бъдат премествани без тяхно съгласие, при условие че са налице достатъчни гаранции. Една от тези гаранции е изискването съдията да не може да бъде преместен в съд от по-ниска инстанция и да разполага със средства за правна защита<sup>45</sup>. Важно е в законодателството за прилагане<sup>46</sup> да бъдат предвидени достатъчни гаранции, като се вземат предвид европейските стандарти.

---

<sup>40</sup> Изглежда обаче, че тази защитна мярка е в сила само до 2024 г., Закон № 423/2020, членове III, XXX.

<sup>41</sup> Член 22 от Закон № 385/2000 за съдилищата. Съгласно член 22а съдия може да бъде временно отстранен с решение на Съдебния съвет и ако са налице основателни съмнения, че не отговаря на изискванията за заемане на съдийска длъжност, или ако доверието в съдебната власт или репутацията на съдебната власт са изложени на сериозна заплаха. След приемането на промените в Конституцията през декември 2021 г. за задържането на съдия вече не е необходимо съгласието на Конституционния съд. За допълнителни подробности вж. информацията, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 8.

<sup>42</sup> Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа, т. 68; по отношение на дисциплинарните производства срещу съдии вж. също по аналогия: решение на Съда на ЕС от 19 ноември 2019 г., *LM*, C-216/18, т. 67; по отношение на отговорността на съдиите вж. също решение на Съда на ЕС от 18 май 2021 г. по съединени дела C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19, т. 228—239.

<sup>43</sup> Съгласно становището на Бюрото на КЕС от 9 декември 2020 г. във връзка с Конституцията (ССЈЕ-ВU (2020)3, стр. 5) новата формулировка на конституционната разпоредба е неясна и води до потенциален риск от злоупотреба; открит призив на словашки адвокати, достъпен в интернет на адрес: <https://pravnystat.eu/en/> и представен в рамките на консултациите със заинтересованите страни по Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.

<sup>44</sup> Преди това преместването на съдии без тяхно съгласие беше възможно само в резултат на съдебно производство. Член 148, параграф 1 от Конституцията.

<sup>45</sup> Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите на Съвета на Европа, т. 52; Европейска харта за статута на съдиите, членове 1.4., 3.4; доклад на Европейската мрежа на съдебни съвети относно минималните стандарти за оценка на професионалните резултати и несменяемостта на съдиите, предложение 4.21; решение на Европейския съд по правата на човека от 9 март 2021 г., дело *Bilgen/Турция*, 1571/07, т. 96.

<sup>46</sup> Съгласно член 148, параграф 1 от Конституцията преместването в случай на промяна на съдебната карта ще бъде допълнително уточнено в закон за прилагането.



**Подготвя се проект за реформа на съдебната карта.** След препоръките, отправени в доклад на Европейската комисия за ефикасност на правосъдието (СЕРЕJ)<sup>47</sup>, да се помисли, наред с другото, за подобряване на специализацията на съдиите и за промяна на съдебната карта, по-специално с оглед намаляване на броя на районните съдилища<sup>48</sup> Министерството на правосъдието създаде работни групи, в чийто състав влизат и съдии, които са изготвят проект за реформа на съдебната карта<sup>49</sup>. Целта на реформата е да се повиши общественото доверие в съдебната власт и да се подобри нейната ефективност и качеството на правораздаването<sup>50</sup>. Проектът на картата се основава на необходимостта от достатъчно големи съдилищата, за да се даде възможност за по-тясна специализация на съдиите във всеки съд, за зачитане на културната и регионалната идентичност и за достъпността на правосъдието<sup>51</sup>. Въз основа на данни относно натовареността на настоящите съдилища, както и относно тяхната инфраструктура и достъпност, в проекта за реформа се предлага да бъде намален броят на районните и окръжните съдилища съответно от 54 на 30 и от 8 на 3<sup>52</sup>. Съдиите, съдебният персонал и делата на закритите съдилища ще бъдат прехвърлени на останалите съдилища, които ще бъдат техни правоприменици<sup>53</sup>. Проектът за реформа беше представен на съдиите и на други заинтересовани страни между септември и декември 2020 г.; обсъжданията продължиха през януари и февруари 2021 г.<sup>54</sup>

---

<sup>47</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 4.

<sup>48</sup> Европейска комисия за ефикасност на правосъдието(СЕРЕJ) (ноември 2017 г.), Ефективност и качество на словашката правосъдна система. Оценка и препоръки въз основа на инструментите на СЕРЕJ, СЕРЕJ-СООР(2017)14, стр. 20—28.

<sup>49</sup> Процесът на изготвяне включваше няколко етапа. На първия етап работна група с почти 50 членове (мнозинството от които бяха съдии, включително председатели на съдилища от първа и втора инстанция и членове на Съдебния съвет, в това число неговият председател) постигнаха съгласие относно основните характеристики на реформата. На втория етап през първото шестмесечие на 2020 г. нова, по-малка работна група с приблизително 10 членове (4 от които бяха съдии) изготви проекта за реформата въз основа на препоръките на първата работна група. Заинтересованите страни обаче поставят под въпрос до каква степен са отразени препоръките. Протоколите от заседанията на работната група на първия етап и списъците на присъстващите са достъпни на адрес: <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>. Информация, получена в контекста на посещението в Словакия; информация, публикувана от Министерството на правосъдието на уеб страница за новата съдебна карта: <http://web.ac-mssr.sk/sudna-mapa-otazky-a-odpovede/>; Аналитичен център на Министерството на правосъдието (декември 2020 г.), Препоръки за изготвянето на нова съдебна карта, стр. 15—17.

<sup>50</sup> Аналитичен център на Министерството на правосъдието (ноември 2020 г.), Реформа на съдебната карта, стр. 4.

<sup>51</sup> Аналитичен център на Министерството на правосъдието (ноември 2020 г.), Реформа на съдебната карта, стр. 20—21. Обяснения относно оценката на тези критерии за всеки район са дадени в документа на Аналитичния център на Министерството на правосъдието (ноември 2020 г.) *Odporičania pre tvorbu novej súdnej mapy* (Препоръки за изготвянето на нова съдебна карта), [http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/nova\\_sudna\\_mapa\\_3\\_0\\_final.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf).

<sup>52</sup> Целта на работната група беше да сформира райони, в които — въз основа на средния брой дела, постъпващи във всеки от съществуващите съдилища — ще има достатъчно дела за поне трима специализирани съдии / три специализирани състава за всяка колегия. В проекта за реформа се предлага също да бъдат създадени отделни административни съдилища (вж. по-долу). Аналитичен център на Министерството на правосъдието (ноември 2020 г.), Реформа на съдебната карта, стр. 20—21; Аналитичен център на Министерството на правосъдието (ноември 2020 г.), *Odporičania pre tvorbu novej súdnej mapy* (Препоръки за изготвянето на нова съдебна карта), стр. 20—21, 34, 43.

<sup>53</sup> Законопроект относно седалищата и териториалната юрисдикция на съдилищата, член 10, параграф 2 и член 11, параграф 2, достъпен на адрес: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

<sup>54</sup> Министерство на правосъдието, График на процеса на изготвяне, достъпен на адрес: [http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/20210223\\_Casov%C3%A1\\_os\\_Sudna\\_mapa\\_v.2.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf).

Понастоящем Министерството на правосъдието оценява коментарите, получени в рамките на обществената консултация, която се проведе от средата на декември 2020 г. до началото на март 2021 г.<sup>55</sup> Проектът за реформа беше посрещнат с критики от страна на няколко заинтересовани страни, които заявиха наред с другото, че не са участвали в процеса на изготвяне, и изразиха загриженост относно достъпността на съдилищата<sup>56</sup>. След критиките Министерството на правосъдието реши да продължи консултациите със съдиите до септември 2021 г., след което преработеното предложение за реформа на съдебната карта отново ще бъде подложено на процедура на обществена консултация<sup>57</sup>. Тъй като реформата ще бъде свързана с преместване на съдии<sup>58</sup>, следва да се отбележи, че според европейските стандарти съдиите, които ще бъдат преместени в хода на реформата без тяхно съгласие, следва да се ползват от процесуални гаранции, за да се гарантира, че тяхната независимост няма да бъде застрашена (вж. по-горе). При прегледа на проекта за реформа Европейската комисия за ефикасност на правосъдието (СЕРЕЈ) стигна до заключението, че използваната методология е в съответствие с нейните насоки и с доклада ѝ за оценка, и откри основания на доказателства подход, възприет от словашките органи<sup>59</sup>. Наред с това тя отправи допълнителни препоръки, като например да се помисли за отлагане на изпълнението на проекта<sup>60</sup>.

**Създаден е Върховен административен съд и се предвижда да бъдат създадени административни съдилища<sup>61</sup>.** Очаква се новата система от административни съдилища да включва три административни съдилища, чието създаване е предложено в проекта за реформа на съдебната карта, и Върховен административен съд, който е създаден в рамките на неотдавнашната конституционна реформа и се очаква да започне да функционира през август 2021 г.<sup>62</sup>. Председателят на Върховния

---

<sup>55</sup> Информационен портал SloV-Lex, <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/587>.

<sup>56</sup> Информация, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., от комуникационната платформа на словашките съдии Sudnamos.sk и Асоциацията на словашките съдии; информацията е получена в контекста на посещението в Словакия. В проекта се съдържат различни възможности за избор на председателите на съдилища, което поражда въпроси по отношение на свободата на преценка, предоставена на изпълнителната власт, член XVI, точка 35 от Законопроекта относно седалищата и териториалната юрисдикция на съдилищата, с който се добавя член 101f, параграф 4 към Закон № 757/2004 за съдилищата.

<sup>57</sup> Информация, получена от словашките органи.

<sup>58</sup> Следва да се отбележи, че в проекта за реформа се предлага съдиите да бъдат пренасочвани чрез универсално правоприемство, без да се използва разпоредбата за преместване на съдии, предвидена в член 14 от Закон № 385/2000 за съдилища. Независимо от това европейските стандарти по отношение на преместването остават приложими.

<sup>59</sup> Европейска комисия за ефикасност на правосъдието (СЕРЕЈ) (14 декември 2020 г.), Преглед на реформата на съдебната карта на Словашката република от експертите на СЕРЕЈ, стр. 8—9.

<sup>60</sup> Европейска комисия за ефикасност на правосъдието (СЕРЕЈ) (14 декември 2020 г.), Преглед на реформата на съдебната карта на Словашката република от експертите на СЕРЕЈ, стр. 10—11.

<sup>61</sup> Върховният административен съд, наред с другото, ще изпълнява функциите на второинстанционен административен съд. Административните дела на първа инстанция понастоящем се разглеждат от административни състави в окръжните съдилища и ще бъдат прехвърлени към новите административни съдилища след създаването им.

<sup>62</sup> На 2 юни 2021 г. Министерството на правосъдието поиска становището на Венецианската комисия относно евентуалната компетентност на Върховния административен съд да изпълнява функциите на апелативен орган, преразглеждащ дисциплинарни решения, засягащи адвокати от Словашката адвокатска колегия, и относно положението и статута на адвокатите в словашката правна система. На този етап не се изготвя законодателство, с което на Съда да бъдат предоставени такива правомощия, но предложение в този смисъл се съдържа в Обяснителния меморандум към Конституционен закон № 422/20, стр. 28.

административен съд беше назначен<sup>63</sup> през май 2020 г. и е в ход процесът на подбор на съдии. Подборът на върховните административни съдии ще се осъществява от Съдебния съвет<sup>64</sup>. Съгласно проекта за реформа на съдебната карта (вж. по-горе) се предвижда да бъдат създадени три отделни административни съдилища. Планира се<sup>65</sup> подборът на председателите на тези нови административни съдилища да бъде извършен от петчленна комисия, чиито членове ще се избират от министъра на правосъдието, като двама от кандидатите ще бъдат номинирани от Съдебния съвет<sup>66</sup>. Що се отнася до подбора на съдии в административните съдилища, се предлага<sup>67</sup> министърът на правосъдието<sup>68</sup> да определи кои длъжности ще бъдат заети чрез преместване на съдии<sup>69</sup> и кои чрез процедура за подбор<sup>70</sup>. Важно е при създаването на тези съдилища и установяването на приложимия към тях режим да се вземат предвид европейските стандарти<sup>71</sup>.

**По нова процедура бяха избрани главен прокурор и специален прокурор.** През септември 2020 г. парламентът прие закон<sup>72</sup>, с който бяха въведени редица промени в процедурата за избор на главен прокурор и специален прокурор<sup>73</sup>. Със закона беше разширен списъкът на лицата, които имат право да предложат кандидат за длъжността главен прокурор<sup>74</sup>, беше разкрита възможност за тази длъжност да кандидатстват и лица, които не са прокурори, и беше въведено изискването кандидатите както за главен прокурор, така и за специален прокурор да преминават през публично изслушване в парламента<sup>75</sup>. Новите правила бяха приложени през декември 2020 г. и през февруари 2021 г. при избора на кандидатите за главен прокурор и за специален прокурор.

---

<sup>63</sup> Председателят на Върховния съд е назначен от президента на републиката по предложение на Съдебния съвет въз основа на преходната разпоредба на член 154g, параграф 7 от Конституцията.

<sup>64</sup> Член 151zf от Закон № 385/2000 за съдилищата.

<sup>65</sup> Член XVI, точка 35 от Законопроекта относно седалищата и териториалната юрисдикция на съдилищата, с който се добавя член 101f, параграф 1 към Закон № 757/2004 за съдилищата.

<sup>66</sup> При стандартната процедура за назначаване на председатели на съдилищата, разписана в членове 36 и 37 от Закон № 750/2004 за съдилищата, четирима от членовете на комисията за подбор се избират от министъра на правосъдието от списък с кандидати, съставен така, че един от членовете да бъде номиниран от Съдебния съвет, а трима от министъра. Един от членовете на комисията за подбор се избира от съвета на съдиите в съответния съд. Списъкът на кандидатите е публикуван на уебсайта на Министерството на правосъдието <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Vyberove-konania-na-sudoch/Kandidati-na-clenov-vyberovych-komisii-na-vyber-predsedov-sudov.aspx>.

<sup>67</sup> Член IX, точка 17 от Законопроекта относно седалищата и териториалната юрисдикция на съдилищата, с който се добавя член 151zg към Закон № 385/2000 за съдийската длъжност.

<sup>68</sup> Съгласно информация от разговорите със Съдебния съвет.

<sup>69</sup> Преместването на съдии се извършва от Съдебния съвет или по искане на съдията, или с негово съгласие, или въз основа на дисциплинарно решение, член 14 от Закон № 385/2000 за съдилища.

<sup>70</sup> Процедурата за подбор ще се провежда от комисия за подбор, състояща се от двама членове, номинирани от министъра на правосъдието, и трима членове, номинирани от Съдебния съвет, член 29 от Закон № 385/2000 за съдилища.

<sup>71</sup> Консултативен съвет на европейските съдии (2016 г.), Становище № 19: Ролята на председателите на съдилища, т. 53.

<sup>72</sup> Закон № 241/2020.

<sup>73</sup> Съгласно член 150 от Конституцията главният прокурор се назначава от президента на републиката по предложение на парламента. Специалният прокурор се избира от парламента, член 24а от Закон № 154/2001 за прокурорската длъжност.

<sup>74</sup> Кандидатите могат да бъдат номинирани от член на парламента, от министъра на правосъдието, от омбудсмана, от Съвета на прокурорите, от професионална организация на адвокатите, от юридически факултет и от Академията на науките. Преди това само членове на парламента имаха право да предлагат кандидати, член 7, параграф 4 от Закон № 153/2001 за прокуратурата.

<sup>75</sup> Член 125, параграф 2 от Закон № 153/2001 за прокуратурата.

Изборът и за двете длъжности беше проследен внимателно от медиите и заинтересованите страни отбелязаха, че прозрачността на процедурата се е подобрила<sup>76</sup>.

## Качество

**Усилията за постигане на напредък в цифровизацията дават резултат, но на практическо равнище се проявяват слабости.** Активният ангажимент към по-нататъшна цифровизация на правосъдната система от последните години<sup>77</sup> започна да дава резултати. Словакия разполага с добре развити процедурни правила, които създават предпоставки за навлизането на цифрови технологии в съдилищата<sup>78</sup>, както и с набор от инструменти и инфраструктура, които позволяват комуникация от разстояние и сигурен отдалечен достъп до работното място<sup>79</sup>, сигурна електронна комуникация между съдебните служби и практикуващите юристи и институциите<sup>80</sup> и дават възможност на потребителите да завеждат и да следят производства по граждански, търговски и административни дела<sup>81</sup>. Пропуски се появяват по-специално по отношение на прокуратурата<sup>82</sup> и цифровите решения за съдебни производства по наказателни дела<sup>83</sup>. Има обаче признаци, че макар инструментите и инфраструктурата да са налице, тяхното използване на практика може да е възпрепятствано, включително поради пречки като недостатъчно удобство при ползване, несъвместимост на различните информационни системи в действие или липса на умения на потребителите<sup>84</sup>. Въпреки че пандемията от COVID-19 като цяло допринесе за ускоряване на процеса на цифровизация, тя изведе на преден план и някои от тези практически недостатъци<sup>85</sup>. Понастоящем под ръководството на нов отдел по информационни технологии в Министерството на правосъдието се осъществяват няколко проекта за удовлетворяване на нуждите на правосъдната система, включително разработване на нова система за управление на делата и нов търговски регистър, които бяха включени и в плана за възстановяване и устойчивост на Словакия<sup>86</sup>.

---

<sup>76</sup> Информация, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 9; информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>77</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 5.

<sup>78</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 41.

<sup>79</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 42.

<sup>80</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 43.

<sup>81</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 45.

<sup>82</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 44.

<sup>83</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 46.

<sup>84</sup> Информация, предоставена от Словашката адвокатска колегия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.

<sup>85</sup> Друг аспект, който пролича във връзка с пандемията от COVID-19, е необходимостта от цифровизация на процедурите за задържане, за да се даде възможност за сигурна цифрова комуникация между адвокатите и техните задържани клиенти. Информация, предоставена от Словашката адвокатска колегия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.; Вж. също съобщение за медиите на Словашката адвокатска колегия от 23 март 2021 г., *Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže*.

<sup>86</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 12; в плана за възстановяване и устойчивост на Словакия се планират инвестиции в

**Въпреки че пандемията оказа значително въздействие върху правосъдната система, като цяло съдилищата и адвокатите успяха да продължат работата си.** Броят на съдебните заседания, проведени от окръжните и районните съдилища, намаля. Когато се провеждат, изслушванията се осъществяват чрез видеоконферентна връзка или, ако е необходимо, лично при спазване на мерките за безопасност. Върховният съд беше засегнат в по-малка степен, включително защото повечето от неговите производства се водят писмено<sup>87</sup>. Адвокатите също бяха засегнати от пандемията, но не докладваха за сериозни пречки при упражняването на своята дейност<sup>88</sup>. Съдебният съвет следи отблизо ситуацията в съдилищата. Министерството на правосъдието публикува насоки и информация относно ограниченията, които бяха оценени от съдилищата<sup>89</sup>.

## **Ефективност**

**Ефективността на производството по административни дела още повече намаля.** Тенденцията към увеличаване на продължителността на производствата по административни дела, която и без това е сравнително голяма на фона на останалите държави от ЕС, се запази и през 2019 г., като времето за разглеждане на делата достигна 518 дни спрямо 157 дни през 2018 г.<sup>90</sup> В същото време процентът на приключените дела продължи да намалява до 81,4 % през 2019 г. (спрямо 96,1 % през 2018 г.)<sup>91</sup>. Това показва, че системата не успява да се справи ефективно с натоваването по административни дела. Що се отнася до гражданските и търговските дела, по приблизителни оценки продължителността на производствата в гражданското и търговското съдопроизводство се е увеличила през 2019 г. в сравнение с 2018 г., достигайки 170 дни (спрямо 157 през 2018 г.)<sup>92</sup>. Няколко групи дела, свързани с прекомерна продължителност на гражданското производство, бяха разгледани от Съвета на Европа<sup>93</sup>.

## **II. УРЕДБА ЗА БОРБА С КОРУПЦИЯТА**

В Словакия компетенциите за предотвратяване, разкриване и преследване на корупцията са поделени между няколко органа. Правителствената служба е централният орган за координация на предотвратяването на корупцията, който докладва директно

---

цифровизацията и аналитичния капацитет на правосъдната система, компонент 15 от словашкия план за възстановяване и устойчивост.

<sup>87</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>88</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>89</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>90</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 10.

<sup>91</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 13.

<sup>92</sup> Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието за 2021 г., графика 7.

<sup>93</sup> Тези групи дела касаят съответно прекомерна продължителност на гражданско производство, прекомерна продължителност на производство по иск за обезщетение на засегнатата страна в наказателно производство, ефективност на средствата за защита при прекалено продължителни граждански производства и прекомерна продължителност на производство за реституция на земя (двустепенно производство, включващо административна фаза пред поземлена служба и съдебна фаза при обжалване), и липса на ефективни средства за защита. Европейският съд по правата на човека постанови решения по тези дела, чието изпълнение от словашките органи е в ход и се наблюдава от Съвета на Европа по стандартната процедура. Вж. статус на изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека от 24 юли 2012 г. по дело 44482/09, *Maxian u Maxianova*, от 15 септември 2015 г. по дело 42360/10, *Javor u Javorova*, от 27 юни 2017 г. по дело 57405/15, *Ivan*, от 31 август 2018 г. по дело 35142/15, *Balogh u drugu*.

на кабинета на министър-председателя. Националната агенция за борба с престъпността към Президиума на полицейските сили отговаря за разкриването и разследването на корупционни престъпления, с изключение на корупционни престъпления, извършени от полицейски служители и някои правоприлагащи органи, които попадат в сферата на компетентност на Бюрото за инспекция<sup>94</sup>. Специалната прокуратура<sup>95</sup> има изключителна компетентност по разследването на престъпления, които попадат в материалната компетентност на Специализирания наказателен съд, включително корупционни престъпления<sup>96</sup>.

**Усещането сред експертите и ръководителите на предприятия е, че равнището на корупция в публичния сектор остава високо.** В индекса на Transparency International (Прозрачност без граници) за възприемане на корупцията за 2020 г. Словакия получава 49 от 100 възможни точки и се нарежда на 17-о място в Европейския съюз и на 60-о в световен мащаб<sup>97</sup>. Това усещане е относително стабилно<sup>98</sup> през последните пет години<sup>99</sup>.

**Стратегическата уредба за борба с корупцията е залегнала в Политиката за борба с корупцията за 2019—2023 г.** Политиката<sup>100</sup> е насочена основно към предотвратяване чрез меки мерки и е придружена от план за действие, Национална програма за борба с корупцията<sup>101</sup> и няколко секторни програми<sup>102</sup>. Тъй като по същество е идентичен с документа за политиката, настоящият план за действие не съдържа конкретни оперативни стъпки за улесняване на изпълнението на приоритетите на политиката. Националната програма за борба с корупцията понастоящем е в процес на

---

<sup>94</sup> Вж. член 4, параграф 3 от Закон № 171/1993 Сб. за полицейските сили.

<sup>95</sup> Закон на Националния съвет на Словашката република № 458/2003 Сб. за създаването на Специален съд и Специална прокуратура.

<sup>96</sup> Закон № 291/2009 Сб. за Специализирания наказателен съд.

<sup>97</sup> Transparency International (Прозрачност без граници), Индекс за възприемане на корупцията за 2020 г. (2021 г.), стр. 2—3. Равнището на усещане за корупция се категоризира по следния начин: ниско (усещането за корупция сред експертите и ръководителите на предприятия от публичния сектор е над 79 точки); относително ниско (между 79—60 точки), относително високо (между 59—50 точки), високо (под 50 точки).

<sup>98</sup> През 2015 г. резултатът е 51 точки, а през 2020 г. — 49 точки. Той се увеличава/намалява значително, ако разликата спрямо предходен период е повече от 5 точки, подобрява се/влошава се (при разликата от 4 до 5 точки) и се запазва сравнително стабилен (при разлика от 1 до 3 точки) през последните пет години.

<sup>99</sup> Данните от Евробарометър относно възприятието на корупцията и опита на гражданите и предприятията, докладвани през предходната година, се актуализират на всеки две години. Най-актуалният набор от данни е от Специално проучване на Евробарометър № 502 (2020 г.) и Експресно проучване на Евробарометър № 482 (2019 г.).

<sup>100</sup> Правителство на Словашката република, Политика за борба с корупцията на Словашката република за 2019—2023 г. (2018 г.).

<sup>101</sup> Правителство на Словашката република, Национална програма за борба с корупцията на Словашката република (2019 г.).

<sup>102</sup> Секторни програми са приети от министерствата и от други институции, включително от Министерството на правосъдието, Министерството на икономиката, Министерството на вътрешните работи, Министерството на транспорта и строителството, Министерството на околната среда, Министерството на финансите, Министерството на външните работи и европейските въпроси, Министерството на здравеопазването и Министерството на труда и др. Приетите планове за действие съдържат предимно превантивни мерки, включително за повишаване на осведомеността, обучение в областта на борбата с корупцията и управление на риска от корупция.

актуализиране<sup>103</sup>. Отделът за предотвратяване на корупцията в Правителствената служба наблюдава изпълнението на политиката и на плана за действие. Надзорът върху изпълнението на секторните програми е от компетентността на съответните централни органи на държавната администрация<sup>104</sup>.

**Наказателноправната уредба е допълнена с влизането в сила на нов закон за изземване на имущество.** Наред с другото със Закона за изземване на имущество<sup>105</sup>, който влезе в сила през януари 2021 г., се предотвратява узаконяването на активи от престъпна дейност чрез прехвърлянето им на трети лица и се въвеждат изменения в Наказателния кодекс, с които се определят нови престъпления, като престъплението приемане или предлагане на необосновани ползи или наследващи се облаги и престъплението непряка корупция<sup>106</sup>. Освен това със закона се въвежда определение за приходи от престъпна дейност. По-специално със закона се създава нова служба за управление на иззето имущество<sup>107</sup>. Съществуват недостатъци в законодателството по отношение на предоставянето на правомощия на полицията да изисква финансова информация за заподозрени лица от банките на етапа на разследване на тези престъпления<sup>108</sup>, както и по отношение на криминализирането на търговията с предполагаемо влияние<sup>109</sup>.

**Прилагат се мерки за увеличаване на ресурсите на Специалната прокуратура с цел укрепване на нейния капацитет.** На 10 февруари 2021 г. правителството одобри предложение за увеличаване на ресурсите и числеността на специализирания персонал

---

<sup>103</sup> Новата Национална програма за борба с корупцията е в подготвителен етап. Според словашкото правителство обществените консултации вече са проведени. Допълнителна информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 7.

<sup>104</sup> Ролята на Отдела за предотвратяване на корупцията в Правителствената служба е ограничена до това да провери дали съответното министерство е изготвило програмата, но не и да оценява нейното съдържание. Отделът за предотвратяване на корупцията обаче си сътрудничи с координаторите за борба с корупцията към Съвета на координаторите за борба с корупцията. Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>105</sup> Закон № 312/2020 за изземване на имущество и управление на конфискувано имущество и за изменение на някои актове, в сила от 1 януари 2021 г.

<sup>106</sup> В закона също така е включено ново определение на понятието „изпиране на приходи от престъпна дейност“ и е въведено ново престъпление: изопачаване на закона, вж. раздел I по-горе. Всички форми на активна, пасивна, пряка и непряка корупция вече бяха криминализирани в Словакия преди приемането на закона.

<sup>107</sup> Според информацията, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 22, по време на изготвянето на този доклад са били в ход процедури за подбор и назначаване на директор. Въведени са и няколко други изменения, свързани с корупцията, включително Закон № 279/2020 за изменение и допълнение на Закон № 297/2008 относно защитата срещу изпирането на пари и относно финансирането на тероризма (септември 2020 г.).

<sup>108</sup> Според информацията, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 24, по отношение на член 29а, параграф 4 от Закон № 171/1993 Сб. за полицейските сили, полицията вече има правомощия да получава такава информация във връзка с други престъпления като укриване на данъци, незаконни финансови операции или узаконяване на приходи от престъпна дейност. Следва да се отбележи, че от 1 декември 2021 г. тези недостатъци се очаква да бъдат отстранени със законопроекта за Централния регистър на банковите сметки.

<sup>109</sup> Преглед на изпълнението на Конвенцията на ООН срещу корупцията — 1-ви кръг (2010—2015 г.). Доклад от прегледа в Словашката република, стр. 22. Търговията с влияние е престъпление съгласно член 336 от Наказателния кодекс, но то не обхваща случаите, при които едно лице е предложило или е дало подкуп на друго лице, което в действителност не е имало влиянието, във връзка с което е даден подкупът, както се изисква съгласно Конвенцията на ООН срещу корупцията.

на Специалната прокуратура<sup>110</sup>. Като цяло броят на прокурорите се е увеличил от 35 на 38 през 2021 г. С цел да се отговори на опасенията относно ограничените ресурси и капацитет за преследване на корупция по високите етажи на властта<sup>111</sup>, персоналът на отделението на Специалната прокуратура, занимаващо се конкретно с корупцията и свързаните с корупцията престъпления, беше удвоен от пет на десет прокурори<sup>112</sup>. Реорганизацията беше извършена през 2021 г.<sup>113</sup> Беше договорено и значително увеличение на бюджетните средства за Специалната прокуратура<sup>114</sup>. Равнището на доверие в полицията, както и специализацията и цифровизацията на полицейските служби, които оказват влияние върху сътрудничеството на прокуратурата с полицията и разкриването на корупция и на престъпления, свързани с корупция, продължават да бъдат загриженост<sup>115</sup>. По-специално, както е посочено в Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., укрепването на криминалистичния и аналитичен капацитет на Националната агенция за борба с престъпността би допринесло за по-ефективни финансови разследвания<sup>116</sup>. Във връзка с това до юни 2022 г. се планира да бъде извършена цялостна реформа за модернизирване на полицейските служби<sup>117</sup>.

**Усилията за борба с корупцията по високите етажи на властта се увеличиха значително в Словакия през отчетния период.** Способността за разследване и наказателно преследване на корупция по високите етажи на властта се подобри значително след масовите обществени протести срещу усещането за безнаказаност на корупцията по високите етажи на властта, създадено във връзка с разкритията около убийството на журналиста Ян Куциака и годеницата му Мартина Кушнирова през 2018 г. Към октомври 2020 г. срещу редица бивши високопоставени представители на полицията, прокуратурата и правосъдната система, както и на частния сектор бяха повдигнати обвинения в корупция и престъпления, свързани с корупция<sup>118</sup>. През 2020 г. Националната агенция за борба с престъпността започна производство по 158 дела, свързани с корупция<sup>119</sup>. Броят на лицата, осъдени за корупционни престъпления, се е увеличил над два пъти между 2019 г. (62 присъди) и 2020 г.

---

<sup>110</sup> Решение № UV-1860/2021. Вж. също Правителство на Словашката република, Предложение за увеличаване на броя на лицата, определени да изпълняват задачите на Специалната прокуратура и на Главната прокуратура на Словашката република, и тяхната функционална класификация.

<sup>111</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 15. Беше изразена загриженост от страна на Специалната прокуратура, която отбеляза, че всеки прокурор отговаря средно за приблизително 80 дела едновременно, което поставя под съмнение ефективния надзор на разследванията. Вж. Доклад относно върховенството на закона (2020 г.), стр. 7.

<sup>112</sup> Според информацията, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 16, понастоящем отделението към отдел „Обща престъпност“ на Специалната прокуратура се състои от един старши прокурор и 9 прокурори.

<sup>113</sup> Според информацията, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 16, понастоящем отделението към отдел „Обща престъпност“ на Специалната прокуратура се състои от един старши прокурор и 9 прокурори.

<sup>114</sup> Службата ще получи допълнително 1,3 милиона евро за осъществяване на реформата.

<sup>115</sup> Вж. Група държави срещу корупцията (GRECO), Пети кръг на оценка — Доклад за оценка, Словашка република (2019 г.), стр. 37—57.

<sup>116</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 7.

<sup>117</sup> Вж. плана за възстановяване и устойчивост на Словашката република.

<sup>118</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия. Вж. също раздел I.

<sup>119</sup> Според информацията, получена в контекста на посещението в Словакия, от 158 образувани дела за корупция 73 са свързани с даване на подкуп, 71 с приемане на подкуп, 8 с непряка корупция, 5 с корупция при избори и 1 с уреждане на резултати от спортни срещи.



(128 присъди)<sup>120</sup>. Съвсем наскоро, през май 2021 г., Националната агенция за борба с престъпността задържа и няколко високопоставени служители на Поземления фонд<sup>121</sup>, за които се смята, че са участвали в корупционни схеми между 2016 и 2020 г.<sup>122</sup> В този контекст Европейската служба за борба с измамите (OLAF) беше изразила загриженост относно слабостите в Поземления фонд по отношение на прозрачността, равното третиране на кандидатите за аренда и правната сигурност във вътрешните процедури още през 2020 г., след три административни разследвания във връзка с плащания за селското стопанство<sup>123</sup>. И все пак сътрудничеството между Националната агенция за борба с престъпността, Службата за национална сигурност, Върховната сметна палата и звеното за финансово разузнаване все още може да се подобри и да стане по-тясно, за да се откриват и документират по-добре случаи на корупция<sup>124</sup>. Ефективното правоприлагане в случаи на подкупване на чужди длъжностни лица също продължава да буди загриженост<sup>125</sup>.

**През февруари 2021 г. Словашкият парламент назначи ръководител на Службата за защита на лицата, сигнализиращи за нередности.** След това назначение<sup>126</sup> Службата ще започне да функционира и ще поеме функциите си в рамките на шест

---

<sup>120</sup> Престъпленията, отразени в статистиката, включват пасивна корупция (член 328), пасивна корупция — осигуряване на облаги от общ интерес (член 329), активна корупция (член 332), активна корупция — осигуряване на облаги от общ интерес (член 333), търговия с влияние (член 336), подкупване при избори (член 336а), корупция в спорта (член 336б). Допълнителна информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., достъпна на адрес: [http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocenka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda\\_2019\\_pdf.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/rocenka2019/I.-Trestn%C3%A1-agenda_2019_pdf.pdf). Статистически данни относно броя на наказателните разследвания и преследвания и броя на лицата, обвинени в корупционни престъпления, са налични също така в годишните доклади на Националната агенция за борба с престъпността. Освен това Министерството на вътрешните работи публикува онлайн месечна статистика за престъпността.

<sup>121</sup> Словашкият поземлен фонд отговаря за управлението на земеделска земя, собственост на държавата, или на земя, чийто частен собственик е неизвестен. Тези земи обхващат приблизително 20 % от цялата земеделска земя в Словакия и в по-голямата си част отговарят на условията за получаване на преки безвъзмездни средства от ЕС.

<sup>122</sup> Aktuality.sk (19 март 2021 г.), Националната агенция за борба с престъпността към Президиума на полицейските сили (НАКА) отново задържа финансиста Квиетик и няколко души от Словашкия поземлен фонд.

<sup>123</sup> Съобщение за медиите на Европейската служба за борба с измамите (21 януари 2021 г.), OLAF приключва дела за земеделски фондове на ЕС в Словакия.

<sup>124</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 25.

<sup>125</sup> Според Transparency International (Прозрачност без граници), Износ на корупция (2020 г.), стр. 102, броят на започнатите разследвания в Словакия през периода 2016—2019 г. е неизвестен, а в страната не е открито и не е приключено нито едно производство. Националните разпоредби относно подкупването на чужди длъжностни лица бяха изменени в съответствие с препоръките на ОИСР, Прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването, фаза 3: Словашка република (2012 г.) и ОИСР, Последващи действия във връзка с доклада и препоръката от фаза 3: Словашка република (2014 г.). За отговорността на юридическите лица по отношение на подкупването на чужди длъжностни лица вж. ОИСР, Доклад от фаза 1bis: Словашка република (2017 г.) През 2025 г. Словашката република трябва да премине фаза 4 от прегледа на прилагането на Конвенцията, при която се разглеждат предприетите мерки за преодоляване на слабостите, установени при предишни оценки, и усилията за прилагане.

<sup>126</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 19; Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 8.

месеца<sup>127</sup>. Мандатът на ръководителя на Службата е седем години. Службата е независима от други структури<sup>128</sup>. Пълномощията на Службата ще бъдат съсредоточени върху закононарушения и върху защитата срещу ответни действия с цел отмъщение, предприети от нотифицирания субект, и ще се упражняват в съответствие с принципите на поверителност и анонимност<sup>129</sup>. Ролята на Службата е да предоставя съвети, обучение и методически насоки и да работи за повишаване на обществената осведоменост относно подаването на сигнали за нередности, включително по случаи на корупция. Службата се отчита пред парламента и ще представя годишен доклад. Целевата аудитория на Службата е както публичният, така и частният сектор.

**Словакия е поела ангажимент да внесе законопроект за лобирването през ноември 2021 г.** Процесът под ръководството на Правителствената служба<sup>130</sup> е в началния подготвителен етап<sup>131</sup>. Има няколко опита за приемане на законодателство в тази област, но засега лобирването остава нерегламентирано в Словакия<sup>132</sup>. Поради това няма законови определения за лобисти, лобистки дейности и лобистки цели, нито ефективни санкции за неправомерно лобирание или законодателен отпечатък<sup>133</sup>. Законодателството и инструментите, свързани с тази област обаче, дават възможност да се проследят коментарите на заинтересованите страни и степента, до която те са намерили отражение в проект на законодателен акт<sup>134</sup>. През 2021 г. се планира също да бъде приет Етичен кодекс за членовете на парламента<sup>135</sup> и да се въведат законови разпоредби относно правилата след напускане на работа („кадровата въртележка между държавния и частния сектор“)<sup>136</sup>. Влязоха в сила изменения на Закона относно

---

<sup>127</sup> Службата за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, е създадена със Закон № 54/2019 Сб. относно защитата на лица, сигнализиращи за нередности, в сила от март 2019 г.

<sup>128</sup> Разходите за персонал и текущите разходи ще възлизат на приблизително 1,1 милиона евро годишно.

<sup>129</sup> Словакия има отделен закон за защита на лицата, сигнализиращи за нередности, от 2019 г. — Закон № 54/2019 Сб. относно защитата на лица, сигнализиращи за нередности.

<sup>130</sup> Правителство на Словашката република, План на законодателните задачи на правителството на Словашката република за 2021 г., [https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p\\_p\\_id=processDetail\\_WAR\\_portlet&p\\_p\\_lifecycle=2&p\\_p\\_state=normal&p\\_p\\_mode=view&p\\_p\\_cacheability=cacheLevelPage&p\\_p\\_col\\_id=column-2&p\\_p\\_col\\_count=1&processDetail\\_WAR\\_portlet&fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail\\_WAR\\_portlet&file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail\\_WAR\\_portlet&action=getFile](https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet&fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&processDetail_WAR_portlet&file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portlet&action=getFile).

<sup>131</sup> Информация, получена от правителството в контекста на посещението в Словакия.

<sup>132</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 8.

<sup>133</sup> Вж. GRECO, Четвърти кръг на оценка, Словашка република — допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките (2019 г.), т. 8, и GRECO, Четвърти кръг на оценка — Доклад за оценка, Словашка република (2013 г.), т. 25 (по отношение на членовете на парламента); GRECO, Пети кръг на оценка — Доклад за оценка, Словашка република (2019 г.), т. 89 (по отношение на централното правителство/висшите изпълнителни длъжности); GRECO, Четвърти кръг на оценка (2019 г.), допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките, Словашка република.

<sup>134</sup> Това законодателство включва, наред с другото, силния Закон за свобода на информацията и Конституционния закон относно конфликта на интереси № 357/2004 Сб.

<sup>135</sup> Етичният кодекс за членовете на парламента ще бъде част от законопроект за лобирването, изготвян от Правителствената служба. Що се отнася за държавните служители, приетите през 2019 г. изменения в Закона за държавната служба включват Етичен кодекс на държавните служители и система за оценка на съответствието, Указ № 400/2019 относно Етичния кодекс на държавните служители. Относно въвеждането на Кодекс за поведение на членовете на парламента вж. също GRECO, Четвърти кръг на оценка (2019 г.), второ допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките — Словашка република (2021 г.).

<sup>136</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 19 и информация, получена от Отдела за предотвратяване на корупцията на правителството в контекста на посещението в Словакия. Понастоящем правила след напускане на работа се съдържат в

защитата на обществения интерес, в които е предвидено задължението да се декларират подаръци или други придобивки, както и ползването на движимо или недвижимо имущество<sup>137</sup>.

**Правителството възнамерява да създаде нова, централизирана служба за наблюдение и проверка на имуществото, включително на служители на висши ръководни длъжности.** Сътрудничеството между правителствената служба и парламента за разработването на законодателно предложение за създаване на единна служба е в начален етап<sup>138</sup>. Понастоящем системата на деклариране на имущественото състояние на членове на парламента, съдии, прокурори, длъжностни лица и държавни служители е децентрализирана. В началото на 2021 г. поради причини, свързани с пандемията от COVID-19 и с неприключени процедури за налагане на глоби за неспазване, бяха отбелязани големи закъснения при публикуването на декларациите за имущественото състояние на членовете на парламента за 2019 г., чийто краен срок на подаване беше през август 2020 г.<sup>139</sup>

**Финансирането на политическите партии е прозрачно, но надзорът може да бъде засилен.** Основният закон, уреждащ финансирането на политически партии в Словакия, е Законът за политическите партии и движения<sup>140</sup>. Даренията за политически партии са ограничени до 5 000 евро в брой на календарна година, но такова ограничение не съществува по време на избори. Даренията от чуждестранни субекти и от анонимни дарители са забранени. Неспазването на тези изисквания може да доведе до налагането на глоба от Държавната комисия за изборите и контрола на финансирането на политическите партии в двоен размер на приходите от дарението или безвъзмездната услуга. Партиите са длъжни да докладват годишно за своето финансиране пред Държавната комисия. Финансовите отчети са обществено достъпни. Докладите се проверяват от Националния съвет на Словашката република и в тях трябва да се оповестява финансова информация във връзка с предизборните кампании и самоличността на дарителите<sup>141</sup>. Човешките ресурси на надзорните органи са

---

Закона относно конфликта на интереси, приложим спрямо държавните служители на ръководни длъжности или членовете на колективни органи за вземане на решения, но е установено, че тяхното приложно поле е ограничено. Вж. GRECO, Пети кръг на оценка — Доклад за оценка, Словашка република (2019 г.), т. 127—128.

<sup>137</sup> Конституционен закон № 357/2004 относно защитата на обществения интерес при упражняването на функциите на държавните служители, изменен с Конституционен закон № 545/2005. По-специално в настоящата правителствена програма се предвижда по-нататъшно цялостно изменение на този закон, особено що се отнася до приемането на подаръци от членовете на парламента, с цел да се уреди нерешеният въпрос относно праговете спрямо минималната работна заплата. Вж. GRECO, Четвърти кръг на оценка, второ допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките — Словашка република (2021 г.), т. 20—21. Вж. също GRECO, Словакия: GRECO изразява съжаление за бавния напредък в предотвратяването на корупцията сред членовете на парламента, съдиите и прокурорите (2021 г.).

<sup>138</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия. Вж. също Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 8—9.

<sup>139</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия. През януари 2021 г. една четвърт от членовете на парламента (381 души) не бяха подали своите декларации за имущественото състояние в парламентарната комисия.

<sup>140</sup> Закон № 85 за политическите партии и движения от 2005 г. (изменен през 2019 г.).

<sup>141</sup> Член 22, параграф 5 от Закон № 85 за политическите партии и движения от 2005 г. (изменен през 2019 г.).

ограничени, като се изразява загриженост относно политическите назначения в тях<sup>142</sup>. Законопроектът за затягане на правилата за финансиране на предизборната кампания за изборите през 2020 г., с който бяха ограничени даренията<sup>143</sup> и който бе приет в рамките на два дни, засегна в особена степен новосъздадените партии и породил опасения сред новите партии, гражданското общество и медиите относно лоялната конкуренция между партиите.

**Според прокуратурата пандемията от COVID-19 не е оказала особено въздействие върху случаите на корупция, тяхното разкриване или върху усилията за борба с корупцията в Словакия.** Някои дела са отложени поради пандемията от COVID-19, което доведе до натрупване на дела<sup>144</sup>. Секторите с висок риск, които бяха уязвими на корупция преди пандемията, до голяма степен останаха уязвими на корупция и по време на пандемията, включително сектора на обществените поръчки и сектора на здравеопазването, в който рискът от възникване на схеми за измама със субсидии, свързани с пандемията, и появата на такива схеми се увеличиха<sup>145</sup>. В рамките на секторната програма за борба с корупцията на Министерството на здравеопазването<sup>146</sup> беше създадена специална работна група за оценка на рисковете от корупция в контекста на пандемията от COVID-19, която откри две рискови области, свързани с искания за покриване на недопустими разходи и дублиране на искания за възстановяване на разходи<sup>147</sup>. В стремежа си да намали времето, необходимо за осигуряване на стоки, услуги и строителни работи по време на пандемията, правителството подготви законодателно предложение<sup>148</sup> за изменение на закона за обществените поръчки. Предложението обаче беше преработено през май 2021 г. след обществена петиция и критики за изключването на Службата за обществени поръчки от първоначално предвидената процедура за обжалване, което изключваше възможността за осъществяване на обществен контрол върху комисионни с висок размер<sup>149</sup>. Според гражданското общество проблемите, повдигнати в петицията, са взети под внимание в преработеното законодателно предложение, което е допринесло

---

<sup>142</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>143</sup> Закон № 85 за политическите партии и движения от 2005 г. (изменен през 2019 г.). С него приходите на партиите от дарения и заеми бяха ограничени до 3,5 милиона евро за период от четири години и беше въведен таван на годишните дарения от членове на партията до 10 000 евро на член.

<sup>144</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия. Вж. също раздел I.

<sup>145</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>146</sup> Програмата е достъпна на адрес: <https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>.

<sup>147</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>148</sup> Заместник министър-председател на Словашката република, Законопроект за изменение на Закон № 343/2015 Сб. за обществените поръчки и за изменение на някои закони, с измененията към него, [https://www.slov-lex.sk/legislativne-processy?p\\_p\\_id=processDetail\\_WAR\\_portlet&p\\_p\\_lifecycle=2&p\\_p\\_state=normal&p\\_p\\_mode=view&p\\_p\\_cacheability=cacheLevelPage&p\\_p\\_col\\_id=column-2&p\\_p\\_col\\_count=1&processDetail\\_WAR\\_portlet=fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail\\_WAR\\_portlet=file=03\\_vlastny\\_material\\_zvo\\_final.docx&processDetail\\_WAR\\_portlet\\_action=getFile](https://www.slov-lex.sk/legislativne-processy?p_p_id=processDetail_WAR_portlet&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portlet=fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4149284&processDetail_WAR_portlet=file=03_vlastny_material_zvo_final.docx&processDetail_WAR_portlet_action=getFile).

<sup>149</sup> Според предложението обжалването на процедурите за възлагане на обществени поръчки вече ще се осъществява чрез пряко съдебно разследване. Така например обжалването на условията на търга няма да има суспензивно действие, ако бъде направено по съдебен ред, и ще е възможно договорите да бъдат подписани преди произнасяне на съдебно решение.

за увеличаване на прозрачността и обществения контрол, а оттам и за намаляване на рисковете от корупция<sup>150</sup>.

### **III. МЕДИЕН ПЛУРАЛИЗЪМ И СВОБОДА НА МЕДИИТЕ**

Правото на изразяване на мнение устно, писмено, с изображения или по друг начин, правото да се търсят, получават и разпространяват идеи и информация, както и правото на достъп до информация са залегнали в Словашката конституция. Правото на достъп до информация е намерило правен израз в Закона за свобода на информацията<sup>151</sup>. Законът за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване<sup>152</sup> има за цел да се осигури плурализъм на информацията, докато в Закона за печата<sup>153</sup> са установени правилата, свързани с печата и журналистите<sup>154</sup>. Предстои приемането на законодателство за привеждане на Закона за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване в съответствие с Директивата за аудиовизуални медийни услуги<sup>155</sup>.

**Съветът за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване работи автономно<sup>156</sup>.** Предвид факта, че Съветът по телевизионно и радиоразпръскване разполага със собствен бюджет, че разпределените средства се смятат за достатъчни за изпълнението на неговите задачи<sup>157</sup> и че са налице ясни, законоустановени правила за назначаване и освобождаване на неговите членове<sup>158</sup>, мониторингът на медийния плурализъм за 2021 г.<sup>159</sup> потвърждава, че независимостта на Съвета като цяло е гарантирана, въпреки че спорадичните политически назначения остават проблем.

**Очаква се със законопроект за изменение на Закона за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване да бъде въведена уредба за гарантиране на прозрачност на собствеността върху медиите.** До влизането в сила на този законопроект, който се очаква да бъде приет до края на 2021 г.<sup>160</sup> и да съдържа разпоредби относно прозрачността на структурата на собствеността и действителната собственост, както е предвидено в Директивата за аудиовизуалните медийни услуги, в рамките на мониторинга на медийния плурализъм за 2021 г. за пореден път<sup>161</sup> се отбелязва, че липсата на регулация означава, че тази област остава високорискова<sup>162</sup>. Законът за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване съдържа тавани и

<sup>150</sup> Transparency International (Прозрачност без граници) — Словакия, информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>151</sup> Закон № 211/2000 Сб., Закон за свободата на информацията.

<sup>152</sup> Закон № 308/2000 Сб., Закон за телевизионно и радиоразпръскване и препредаване.

<sup>153</sup> Закон № 167/2008 Сб., Закон за печата.

<sup>154</sup> Словакия изостана с две места в Световния индекс за свобода на печата на „Репортери без граници“, като понастоящем се нарежда на 35-о място в световен мащаб и на 17-о в рамките на ЕС. Това до голяма степен се дължи на словесните нападки на политици срещу журналисти и медии.

<sup>155</sup> Директива (ЕС) 2018/1808 от 14 ноември 2018 г.

<sup>156</sup> За допълнителна информация вж. Доклад относно върховенството на закона за 2020 г., Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 9.

<sup>157</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>158</sup> Съветът има девет членове, които се избират и отстраняват от Националния съвет на Словашката република (парламента).

<sup>159</sup> Мониторинг на медийния плурализъм за 2021 г. — Доклад за Словакия, стр. 10.

<sup>160</sup> Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 26; информацията е получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>161</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 9.

<sup>162</sup> Мониторинг на медийния плурализъм за 2021 г. — Доклад за Словакия, стр. 11—12.

ограничения, с които да се предотврати висока степен на хоризонтална концентрация на собствеността на телевизионния и радио пазар. Поради липсата на данни за приходите и пазарните дялове от аудиторията обаче реалната ситуация е трудно да се оцени<sup>163</sup>.

**Бяха произнесени редица присъди на лица, замесени в убийството на журналиста Ян Куциак и годеницата му Мартина Кушнирова през 2018 г.** Три лица бяха признати за виновни и осъдени от Специализирания наказателен съд на лишаване от свобода за срок между 15 и 25 години. Една от присъдите е обжалвана от обвиняемия. Прокуратурата обжалва оправдателните присъди на предполагаемите организатори на убийството, произнесени на първа инстанция<sup>164</sup>. На 15 юни 2021 г. Върховният съд отмени оправдателните присъди, произнесени от Специализирания наказателен съд на първа инстанция и върна делото на този съд. Върховният съд потвърди и 25-годишната присъда на друг от обвиняемите<sup>165</sup>.

**Има сигнали за словесни нападки срещу журналисти и медии от страна на политици, както от управляващата партия, така и от опозицията.** Журналистите са обвинявани в „злост“ и подкопаване на работата на правителството по време на пандемията от COVID-19. От септември 2020 г. насам в платформата на Съвета на Европа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите беше публикуван един сигнал за Словакия<sup>166</sup>, който се отнася за наблюдението на журналист от вестник от неидентифицирани лица<sup>167</sup>. Приемането на предложеното законодателство, насочено към укрепване на защитата на журналистите, беше отложено поради пандемията от COVID-19<sup>168</sup>. Предложенията включват определяне на статута на журналистите, защита на журналистическите източници, както и подобрен достъп до информация. Освен това правителството подготвя изменения на строгите наказателни закони на Словакия за клеветата, за да осигури гаранции за журналистите. Не беше въведена схема за подпомагане на новинарските медии с цел да се компенсира въздействието на пандемията от COVID-19<sup>169</sup>.

#### **IV. ДРУГИ ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРИНЦИПИТЕ НА ВЗАИМОЗАВИСИМОСТ И ВЗАИМООГРАНИЧАВАНЕ**

Словакия е парламентарна република, в която Националният съвет (парламентът) е единственият конституционен и законодателен орган<sup>170</sup>. Право да представят законодателни актове имат комисиите на парламента, отделните членове на парламента и правителството<sup>171</sup>. Конституционният съд взема решение относно

<sup>163</sup> Мониторинг на медийния плурализъм за 2021 г. — Доклад за Словакия, стр. 12.

<sup>164</sup> Платформата за бързо реагиране в областта на свободата на медиите нарече оправдателните присъди пародия на правосъдие и приветства решението на прокуратурата да ги обжалва.

<sup>165</sup> Информация, получена от словашките органи.

<sup>166</sup> Съвет на Европа, Платформа за насърчаване на защитата на журналистиката и безопасността на журналистите.

<sup>167</sup> Словакия отговори на този сигнал, като заяви, че по случая незабавно е започнало полицейско разследване.

<sup>168</sup> Планира се да бъде прието до края на 2021 г. Информация, предоставена по време на посещението в Словакия, 22 април 2021 г.

<sup>169</sup> Според словашките органи журналистите са имали право да кандидатстват за финансова подкрепа по съществуващата схема, насочена към културния и творческия сектор.

<sup>170</sup> Член 72 от Словашката конституция.

<sup>171</sup> Член 87 от Словашката конституция.

съответствието на законите с Конституцията, конституционните актове и международните споразумения и гарантира зачитане на основните и конституционните права. Независимите органи също играят роля в защитата на основните права.

**Беше изразена загриженост относно приобщаващия характер на законотворческия процес.** Неотдавнашната конституционна реформа (вж. раздел I) беше обявена в програмната декларация на правителството от април 2020 г. и след представяне пред няколко заинтересовани страни<sup>172</sup> и писмена обществена консултация през юли 2020 г. беше внесена в парламента в началото на октомври 2020 г. и одобрена през декември 2020 г. Заинтересованите страни изразиха загриженост относно липсата на широк и основан на информация дебат по основните характеристики на реформата, както и относно липсата на консултации с Венецианската комисия предвид обхвата и значението на реформата<sup>173</sup>. Заинтересованите страни подчертаха колко важно е конституционните промени да се осъществяват след открита и своевременна обществена дискусия, в която участват заинтересованите страни и гражданското общество, в съответствие с европейските стандарти<sup>174</sup>. Заинтересованите страни също така изразиха загриженост относно ограниченото им участие в други законодателни процеси<sup>175</sup> и относно използването на ускорени процедури в парламента дори по отношение на законодателство, което не е строго свързано с пандемията<sup>176</sup>.

**Обявените през 2020 г. планове за подобряване на законотворческия процес и за засилване на прозрачността, ефикасността и отчетността на публичната администрация все още не са осъществени**<sup>177</sup>. Новото правителство, което встъпи в длъжност през април 2021 г., включи в своята програмна декларация ангажиментите на предишното правителство<sup>178</sup> за подобряване на процеса за изготвяне и приемане на

---

<sup>172</sup> Проектът за реформа беше представен пред председателя на Съдебния съвет, председателя на Върховния съд, председателя на Конституционния съд, Главната прокуратура и омбудсмана, като и пред представители на организации в областта на правото.

<sup>173</sup> На заинтересованите страни беше дадена възможност да представят своите коментари относно проекта в рамките на писмена обществена консултация, която се състоя в продължение на 15 работни дни през лятната ваканция. Продължителността и времето на провеждане на обществената консултация също бяха обект на критики от страна на заинтересованите страни. Вж. коментарите, представени в хода на обществената консултация от прокуратурата, Факултета по право на Университета „Коменский“ в Братислава, Словашката адвокатска колегия, Съдебния съвет, достъпни на адрес: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2020/267>; отворен призив на словашки адвокати, достъпен в интернет на адрес: <https://pravnystat.eu/en/> и представен в рамките на консултациите със заинтересованите страни по Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.

<sup>174</sup> Венецианска комисия (19 януари 2010 г.), Доклад относно промените в конституцията, CDL-AD (2010) 001, т. 205; Венецианска комисия, Второ междинно становище относно конституционните реформи в Република Армения, CDL-AD(2005)016, т. 31.

<sup>175</sup> Информация, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 19; информация, предоставена от Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 293.

<sup>176</sup> Информация, предоставена от Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 298; информация, предоставена от Чешката адвокатска колегия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 3; информацията е получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>177</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 11—13.

<sup>178</sup> Програмна декларация на правителството на Словашката република за периода 2020—2024 г. от 19 април 2020 г.

закопи, подобряване на прозрачността, ефикасността и отчетността на публичната администрация, разширяване на достъпа до информация и по-широко прилагане на открито управление. То пое също така ангажимента да разшири правомощията на Върховната сметна палата<sup>179</sup>. Предложения за тези цели все още не са представени, нито са започнали консултации със заинтересованите страни. Правителството работи по изменение на Закона за свободния достъп до информация, което е в подготвителна фаза<sup>180</sup>.

**В промените на Конституцията изрично се предвижда, че Конституционният съд няма компетентността да се произнася по конституционните закони.** В миналото Конституционният съд е потвърждавал правомощието си да оценява конституционността на конституционните закони, като го е използвал веднъж за защита на независимостта на съдебната власт<sup>181</sup>. При неотдавнашната конституционна реформа (вж. раздел I) текстът на Конституцията беше изменен, така че изрично да се забрани на Съда да проверява конституционността на тези закони. Изменението е посрещнато с критики от заинтересованите страни<sup>182</sup>. Конституционността на това изменение е оспорена пред Конституционния съд, като делото все още е висящо<sup>183</sup>.

**Парламентът измени законодателството относно извънредното положение, за да даде възможност за удължаване на срока над 90 дни.** Парламентът продължи да работи по време на извънредно положение без съществени смущения<sup>184</sup>. Извънредното положение дава възможност на правителството да приема наредби, с които се ограничават определени права и свободи, като например свободата на движение<sup>185</sup>. Извънредното положение може да бъде обявено от правителството за срок от не повече от 90 дни, при условия, предвидени в конституционен закон<sup>186</sup>. След въвеждането на извънредно положение от 16 март 2020 г. до 13 юни 2020 г.<sup>187</sup> правителството обяви ново извънредно положение от 1 октомври 2020 г. През декември 2020 г. парламентът измени съответното законодателство, за да даде възможност на правителството да

---

<sup>179</sup> Програмна декларация на правителството на Словакката република за периода 2021—2024 г., стр. 13—17.

<sup>180</sup> Законопроект № PI/2020/146 за изменение на Закон № 211/2000 Сб. за свободния достъп до информация и за изменение на някои закони (Закона за свобода на информацията) с измененията към тях, както и за изменение на някои закони.

<sup>181</sup> Вж. решението от 30 януари 2019 г. по дело PI ÚS 21/2014-96. Изменението е прието в отговор на това решение; информация, получена в контекста на последваща среща във връзка с Доклада относно върховенството на закона за 2020 г.

<sup>182</sup> Отворен призив на словашки адвокати, достъпен в интернет на адрес: <https://pravnystat.eu/en/> и представен в рамките на консултациите със заинтересованите страни по Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., т. 1; вж. също изявлението на председателя на Конституционния съд от 3 декември 2020 г. в парламента, в което той изразява загриженост относно изменението и призовава членовете на парламента да разгледат допълнително този въпрос, достъпно на адрес: <https://tv.nrsr.sk/videokanaly/osoba/8/Ivan.Fiacan?id=233541>.

<sup>183</sup> Преписка № 2879/2020.

<sup>184</sup> Членовете на парламента можеха да присъстват лично на заседанията, с изключение на онези от тях, които бяха задължени да се самоизолират съгласно мерките, свързани с COVID-19. Някои заседания се проведоха в хибридна форма, като няколко членове на парламента присъстваха лично, а други чрез видеоконферентна връзка. Информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 37.

<sup>185</sup> Член 5, параграф 3 от Закон № 227/2002 за сигурността на държавата.

<sup>186</sup> Член 5, параграф 1 от Закон № 227/2002 за сигурността на държавата.

<sup>187</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 12.



удължава многократно извънредното положение с 40 дни, при условие то впоследствие да бъде одобрено от парламента<sup>188</sup>. Извънредното положение беше отменено на 15 май 2021 г. Конституционният съд има компетентността да разглежда конституционността на обявяването и удължаването на извънредно положение<sup>189</sup>. Заинтересованите страни обаче отбелязват, че сроковете за разглеждане са кратки<sup>190</sup>. Конституционният съд беше сезиран да се произнесе относно конституционността на обявяването и на едно от удължаванията на извънредното положение, като и в двата случая постанови, че те са в съответствие с приложимото законодателство<sup>191</sup>. Конституционният съд разгледа също няколко мерки, приети в контекста на пандемията, и даде разяснение по въпроси, свързани с компетентността на съдилищата с обща компетентност да се произнасят по такива мерки. След последващи промени в законодателството<sup>192</sup> обаче бяха изразени опасения, че правото на съдебен контрол на определени мерки може да не е достатъчно гарантирано<sup>193</sup>.

**Общественият защитник на правата и Националният център за правата на човека взеха активно участие в защитата на правата на гражданите по време на пандемията.** Общественият защитник на правата е независим орган, който има за задача да защитава основните права и свободи в производства пред публичната администрация и пред други публични органи, а Словашкият национален център за правата на човека е компетентната национална институция по правата на човека, както и органът за равно третиране в Словакия<sup>194</sup>. По време на пандемията от COVID-19 жалбите към обществения защитник на правата нараснаха с почти 50 %; исканията от граждани за насоки относно мерките, свързани с пандемията, също се увеличиха<sup>195</sup>. Натовареността на Националния център за правата на човека беше сходна с тази през последните години, но естеството на жалбите се промени, като повечето от тях се отнасяха до мерките, свързани с пандемията<sup>196</sup>. Институциите констатираха нарушения в няколко области, например във връзка с наложената от държавата задължителна карантина на лица, завръщащи се от чужбина, изолирането на цели ромски селища и ограниченията на достъпа до здравни грижи и на правото на образование<sup>197</sup>.

---

<sup>188</sup> Член 5, параграф 2 от Закон № 227/2002 за сигурността на държавата. Парламентът трябва да одобри удължаването в рамките на 20 дни от влизането му в сила, в противен случай извънредното положение се отменя. Удължаване се допуска само ако извънредното положение е обявено в контекста на пандемия. Вж. също информацията, предоставена от Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 296-297.

<sup>189</sup> Член 129, параграф 6 от Конституцията.

<sup>190</sup> Искането трябва да бъде подадено в рамките на пет дни от обявяването/удължаването, а Съдът трябва да вземе решение в рамките на 10 дни от образуването на производството. Членове 193 и 195 от Закон № 314/2002 за Конституционния съд. Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>191</sup> Решение на Конституционния съд от 14 октомври 2020 г., PI ÚS 22/2020, решение на Конституционния съд от 31 март 2021 г., PI ÚS 2/2021.

<sup>192</sup> Изменение на Закон № 355/2007.

<sup>193</sup> Становище на обществения защитник на правата до Конституционния съд от 10 февруари 2021 г., преписка № 268/2021, стр. 26—35.

<sup>194</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 12—13.

<sup>195</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>196</sup> Информация, получена в контекста на посещението в Словакия.

<sup>197</sup> Годишен доклад за дейността на обществения защитник на правата (2020 г.); на 7 май 2021 г. докладът беше подложен на обсъждане и гласуване в парламента, което завърши с отхвърлянето му;

**Продължава да съществува правна уредба, която благоприятства дейността на организации на гражданското общество, но възникнаха опасения относно ограничаването на финансирането на някои НПО** <sup>198</sup>. Ангажиментът за по-нататъшно укрепване на гражданското общество беше потвърден от новото правителство<sup>199</sup>. През декември 2020 г. започна да функционира нов регистър на неправителствените организации с нестопанска цел<sup>200</sup>. Той представлява единен публичен регистър на всички организации, определени в съответния закон, които осъществяват дейност в Словакия, и неговата цел е да се подобри още повече прозрачността. Някои заинтересовани страни изразиха загриженост относно словесните нападки от страна на публични органи и политици срещу активисти и организации на гражданското общество<sup>201</sup> и целенасоченото ограничаване на публичните средства за организации, които насърчават равенството между половете<sup>202</sup>. Освен това пандемията от COVID-19 постави на изпитание дейността на редица организации на гражданското общество и заинтересованите страни изразиха особена загриженост относно цялостното отражение на пандемията върху финансовото състояние на НПО<sup>203</sup>.

---

информация, получена в контекста на посещението в Словакия; Годишен доклад относно спазването на правата на човека на Словакия национален център за правата на човека; информация, предоставена от Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 309-312.

<sup>198</sup> Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия, стр. 14.

<sup>199</sup> Програмна декларация на правителството на Словакия република за периода 2021—2024 г., стр. 16—17.

<sup>200</sup> Създаден със Закон № 346/2018 за регистъра на неправителствените организации с нестопанска цел; регистърът е достъпен на адрес: <https://ives.minv.sk/rmno/?lang=sk>.

<sup>201</sup> Информация, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 13—14 и информация, предоставена от Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр. 294.

<sup>202</sup> Това се отнася до процеса за преразпределяне на субсидии за насърчаване на равенството между половете от Министерството на труда, социалните въпроси и семейството през 2020 г. в подкрепа на консервативни организации, застъпващи се за забрана на абортите, които обикновено не се занимават с въпроси, свързани с равенството между половете. Освен това, след приемането на Закона от 17 декември 2020 г. за изменение на Закон № 544/2010 Сб. относно субсидиите, вместо равенството между половете, ще се подкрепят равните възможности за заетост и организации, насърчаващи брака и семейните ценности. Вж. информацията, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г. от Европейската мрежа от национални институции по правата на човека, стр. 294, Съюза за граждански свободи за Европа, стр. 14 и Европейската мрежа на националните институции по правата на човека (ENNHRI), стр. 294—295.

<sup>203</sup> Въпреки усилията на правителството, което предостави допълнителни средства в размер на 1,1 милиона евро в подкрепа на дейности на неправителствените организации, насочени към смекчаване на въздействието на COVID-19; вж. съобщение за медиите на Министерството на регионалното развитие от 12 август 2020 г., „Вицепремиерът Ремишова: 1,1 млн. евро в помощ на неправителствените организации за борба с COVID-19; информация, получена в контекста на посещението в Словакия. Вж. също информацията, предоставена от Via Iuris (Съюз за граждански свободи) за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., стр 15-17;

## Приложение I: Списък на източниците по азбучен ред\*

\* Списъкът на информацията, получена в контекста на консултациите за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г., може да бъде намерен на: <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Бюро на Консултативния съвет на европейските съдии (2020 г.), *Становище от 9 декември 2020 г.*, ССЈЕ-ВU(2020)3.

Генерална дирекция „Комуникации“ (2019 г.), *Експресно проучване на Евробарометър № 482: Отношение на предприятията към корупцията в ЕС*.

Генерална дирекция „Комуникации“ (2020 г.), *Специално проучване на Евробарометър № 502: Корупция*.

Европейска комисия (2020 г.), *Доклад относно върховенството на закона. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Словакия*.

Европейска комисия (2021 г.), *Информационно табло на ЕС в областта на правосъдието*.

Европейска комисия (2021 г.), съобщение за медиите № 03/2021, OLAF приключва дела за земеделските фондове на ЕС в Словакия ([https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia\\_en](https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/21-01-2021/olaf-closes-cases-eu-agricultural-funds-slovakia_en)).

Европейска комисия за ефикасност на правосъдието към Съвета на Европа (2017 г.), *Ефективност и качество на словашката правосъдна система. Оценка и препоръки въз основа на инструментите на СЕРЕЈ, СЕРЕЈ-СООР(2017)14*.

Европейска комисия за ефикасност на правосъдието към Съвета на Европа (2020 г.), *Експерти на СЕРЕЈ извършват преглед на реформата на съдебната карта в Словашката република*.

Европейска комисия за ефикасност на правосъдието към Съвета на Европа, *Годишно изследване*.

Европейска мрежа на съдебните съвети (2012—2013 г.), *Доклад относно минималните стандарти за оценка на професионалните резултати и несменяемостта на съдиите*.

Европейска мрежа на националните институции по правата на човека (2021 г.), *информация, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.*

Европейски съд по правата на човека, решение от 24 юли 2012 г., *Maxian и Maxianova*, 44482/09, статус на изпълнение (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7711>).

Европейски съд по правата на човека, решение от 15 септември 2015 г., *Javor и Javorova*, 42360/10, статус на изпълнение (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-7717>).

Европейски съд по правата на човека, решение от 27 юни 2017 г., *Ivan*, 57405/15, статус на изпълнение (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-47309>).

Европейски съд по правата на човека, решение от 31 август 2018 г., *Balogh и др.*, 35142/15, статус на изпълнение (<http://hudoc.exec.coe.int/eng?i=004-51541>).

Европейски съд по правата на човека, решение от 9 март 2021 г., *Bilgen/Turkey*, 1571/07.

Комуникационна платформа на словашките съдии и Асоциацията на словашките съдии (2021 г.), *информация, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.*

Конвенция на ООН срещу корупцията, *Преглед на изпълнението на Конвенцията на ООН срещу корупцията — 1-ви кръг (2010—2015 г.). Доклад от прегледа в Словашката република*, ([https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013\\_07\\_11\\_Slovakia\\_a\\_Final\\_Country\\_Report.pdf](https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/2013_07_11_Slovakia_a_Final_Country_Report.pdf)).

Конституционен съд на Словакия, решение от 30 януари 2019 г., PI ÚS 21/2014-96.

Конституционен съд на Словакия, решение от 14 октомври 2020 г., PI ÚS 22/2020.

Конституционен съд на Словакия, решение от 31 март 2021 г., PI ÚS 2/2021.

Консултативен съвет на европейските съдии (2007 г.), *Становище № 10*.

Консултативен съвет на европейските съдии (2016 г.), *Становище № 19*.

Министерство на здравеопазването на Словакия, Секторна програма за борба с корупцията (<https://www.health.gov.sk/Zdroje/?dokumenty/mzsr/rezortny-protikorupcny-program.rtf>).

Министерство на правосъдието на Словакия, Аналитичен център (2020 г.), *Odporúčania pre tvorbu novej súdnej mapy* ([http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/nova\\_sudna\\_mapa\\_3\\_0\\_final.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf)).

Министерство на правосъдието на Словакия, Аналитичен център (2020 г.), *Препоръки за изготвянето на нова съдебна карта* ([http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/nova\\_sudna\\_mapa\\_3\\_0\\_final.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/nova_sudna_mapa_3_0_final.pdf)).

Министерство на правосъдието на Словакия, Аналитичен център (2020 г.), *Реформа на съдебната карта* ([http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/Reforma\\_sudnej\\_mapy\\_na\\_citanie.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/Reforma_sudnej_mapy_na_citanie.pdf)).

Министерство на правосъдието на Словакия, *График на процеса на изготвяне на реформата на съдебната карта* ([http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna\\_mapa/20210223\\_Casov%C3%A1\\_os\\_Sudna\\_mapa\\_v.2.pdf](http://web.ac-mssr.sk/wp-content/uploads/2020/sudna_mapa/20210223_Casov%C3%A1_os_Sudna_mapa_v.2.pdf)).

Министерство на регионалното развитие на Словакия (2020 г.), съобщение за медиите, *Вицепремиерът Remišová: 1,1 млн. евро в помощ на неправителствените организации за борба с COVID-19 (Vicepremiérka Remišová: 1,1 milióna eur na pomoc mimovládnyh organizáciám v boji s COVID-19)* (<https://www.mirri.gov.sk/aktuality/podpredsednicka-vlady/vicepremierka-remisova-11-miliona-eur-na-pomoc-mimovladnym-organizaciam-v-boji-s-covid-19/>).

Обществен защитник на правата (2020 г.), *Годишен доклад за дейността на обществения защитник на правата (Správa o činnosti verejného ochrancu práv za obdobie roka 2020)*, ([https://www.vop.gov.sk/files/VOP\\_VS20\\_SK\\_1.pdf](https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf)).

ОИСР (2012 г.), *Прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването, фаза 3: Словайска република*.

ОИСР (2014 г.), *Прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването, Последващи действия във връзка с доклада и препоръката от фаза 3: Словайска република*.

ОИСР (2017 г.), *Прилагане на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването, Доклад от фаза Ibis: Словайска република*.

Правителство на Словакия (2018 г.), *Политика за борба с корупцията на Словайската република за 2019—2023 г.* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=588DFBA123494910A70AF18737B85A81-034BF7E75BABC88FC3A419E44DED1345>).

Правителство на Словакия (2019 г.), *Национална програма за борба с корупцията на Словайската република* (<https://rokovania.gov.sk/download.dat?id=F75436C4AF3C4D96AE93D60FD6BCA184-99C291B1BA87B0B9BF1E773CB8DA6BA0>).

Правителство на Словакия (2020 г.), *Годишен доклад за дейността на обществения защитник на правата* ([https://www.vop.gov.sk/files/VOP\\_VS20\\_SK\\_1.pdf](https://www.vop.gov.sk/files/VOP_VS20_SK_1.pdf)).

Правителство на Словакия (2021 г.), *информация, предоставена от Словакия за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.*

Правителство на Словакия, *План на законодателните задачи на правителството на Словайската република за 2021 г.* (<https://www.slov-lex.sk/legislativne->

[procesy?p\\_p\\_id=processDetail\\_WAR\\_portletsel&p\\_p\\_lifecycle=2&p\\_p\\_state=normal&p\\_p\\_mode=view&p\\_p\\_cacheability=cacheLevelPage&p\\_p\\_col\\_id=column-2&p\\_p\\_col\\_count=1&processDetail\\_WAR\\_portletsel\\_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p\\_processDetail\\_WAR\\_portletsel\\_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail\\_WAR\\_portletsel\\_action=getFile](https://www.mpsr.sk/processDetail_WAR_portletsel&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&processDetail_WAR_portletsel_fileCooaddr=COO.2145.1000.3.4201465&p_processDetail_WAR_portletsel_file=pl%C3%A1n-2021.pdf&processDetail_WAR_portletsel_action=getFile)).

Правителство на Словакия, *Програмна декларация за периода 2020—2024 г.* (<https://www.mpsr.sk/programove-vyhlasenie-vlady-slovenskej-republiky-na-obdobie-rokov-2020-2024/800-17-800-15434/>).

Правителство на Словакия, *Програмна декларация за периода 2021—2024 г.* (<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=494677>).

Правителство на Словакия (2021 г.), *План за възстановяване и устойчивост (Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky)* (<https://www.planobnovy.sk/files/dokumenty/kompletny-plan-obnovy.pdf>)

Словашка адвокатска колегия (2021 г.), информация, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.

Словашка адвокатска колегия (2021 г.), *съобщение за медиите от 23 март 2021 г., Председателят на Словашката адвокатска колегия посети новия генерален директор на затворническата охрана (Predseda SAK navštívil nového generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže)*, ([https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/\\_event](https://www.sak.sk/web/sk/cms/news/form/list/form/row/596497/_event)).

Словашки адвокати, *отворен призив, представен в рамките на консултациите със заинтересованите страни по Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.*, (<https://pravnystat.eu/en/>).

Словашки национален център за правата на човека (2019 г.), *Годишен доклад относно спазването на правата на човека* (<http://www.snslp.sk/wp-content/uploads/Sprava-o-LP-v-SR-za-rok-2020-.pdf>).

Съвет на Европа: Комитет на министрите (2010 г.), *Препоръка CM/Rec(2010)12 на Комитета на министрите към държавите членки относно съдиите: независимост, ефикасност и отговорност*.

Съвет на Европа (2020 г.): *Препоръка от 20 май 2020 г. относно националната програма за реформи на Словакия за 2020 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Словакия за 2020 г., COM(2020) 525 final*.

Съвет на Европа: Венецианска комисия (2005 г.), *Второ междинно становище относно конституционните реформи в Република Армения, CDL-AD(2005)016*.

Съвет на Европа: Венецианска комисия (2010 г.), *Доклад относно промените в конституцията, CDL-AD(2010)001*.

Съвет на Европа, Венецианска комисия (2013 г.), *Становище относно проектоизмененията на Органичния закон за съдилища с обща компетентност на Грузия, CDL-AD(2013)007-e*.

Съд на Европейския съюз, решение от 25 юли 2018 г., *LM, C-216/18 PPU*.

Съд на Европейския съюз, решение от 18 май 2021 г., *съединени румънски дела C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 и C-397/19*.

Съд на Европейския съюз, решение от 20 април 2021 г., *Repubblika, C-896/19*.

Съюз за граждански свободи за Европа (2021 г.), информация, предоставена за Доклада относно върховенството на закона за 2021 г.

Център за плурализъм и свобода на медиите (2021 г.), *Мониторинг на медийния плурализъм за 2021 г.*

Aktuality.sk (2021), *Националната криминална агенция (НАКА) отново задържа финансиста Квиетик и няколко души от Словакия поземлен фонд (NAKA opät' zadržala finančníka Kvietika aj viacero ľudí zo Slovenského pozemkového fondu)* (<https://www.aktuality.sk/clanok/892385/naka-opat-zadrzala-financnika-martina-kvietika>).

GRECO (2019 г.), *Четвърти кръг на оценка, допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките, Словайска република.*

GRECO (2019 г.), *Пети кръг на оценка — Доклад за оценка, Словайска република.*

GRECO (2021 г.), *Четвърти кръг на оценка, второ допълнение към втория доклад за изпълнение на препоръките, Словайска република.*

GRECO (2021 г.), *Словакия: GRECO изразява съжаление за бавния напредък в предотвратяването на корупцията сред членовете на парламента, съдиите и прокурорите* (<https://www.coe.int/en/web/portal/-/slovakia-greco-regrets-slow-progress-in-preventing-corruption-of-parliamentarians-judges-and-prosecutors>).

Transparency International (Прозрачност без граници) (2020 г.), *Износ на корупция.*

Transparency International (Прозрачност без граници) (2021 г.), *Индекс за възприемане на корупцията за 2020 г..*

## Приложение II: Посещение в Словакия

През април 2021 г. службите на Комисията проведеха виртуални срещи със:

- Асоциацията на съдиите
- Правителствената служба — Отдел за предотвратяване на корупцията
- Judges For Open Judiciary (Съдии за отворена съдебна власт)
- Съдебния съвет
- Лигата за защита правата на човека
- Министерството на културата
- Министерството на здравеопазването
- Министерството на вътрешните работи
- Министерството на правосъдието
- Национален център за правата на човека
- Националната агенция за борба с престъпността към полицията
- Инициативата „Партньорство за открито управление“
- Главната прокуратура
- Обществения защитник на правата
- Словашката адвокатска колегия
- Словашкият съвет за телевизионно и радиоразпръскване
- Специалната прокуратура
- Върховния съд
- Transparency International (Прозрачност без граници)
- Via Iuris

\* Комисията се срещна и със следните организации в редица срещи на хоризонтално равнище:

- Amnesty International (Амнести Интернешънъл)
- Center for Reproductive Rights (Център за репродуктивни права)
- CIVICUS
- Civil Liberties Union for Europe (Съюз за граждански свободи за Европа)
- Civil Society Europe (Гражданско общество Европа)
- Conference of European Churches (Конференция на европейските църкви)
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law (Европейския център за нестопанско право)
- European Centre for Press and Media Freedom (Европейския център за свобода на печата и медиите)
- European Civic Forum (Европейски граждански форум)
- Европейска федерация на журналистите
- European Partnership for Democracy (Европейско партньорство за демокрация)
- European Youth Forum (Европейски младежки форум)
- Front Line Defenders (Защитници на предна линия)
- Human Rights House Foundation (Фондация „Дом на правата на човека“)
- Human Rights Watch
- ILGA-Europe
- International Commission of Jurists (Международната комисия на юристите)
- International Federation for Human Rights (Международната федерация по правата на човека)

- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN) (Европейска мрежа на Международната федерация за планирано родителство)
- International Press Institute (Международния институт по печата)
- Netherlands Helsinki Committee (Нидерландски хелзинкски комитет)
- Open Society European Policy Institute (Европейския институт по политика към „Отворено общество“)
- Philanthropy Advocacy (Застъпничество за филантропия)
- Protection International
- Reporters without Borders (Репортери без граници)
- Transparency International EU (Прозрачност без граници — ЕС)